

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Robert Fulton: 1-2. - 1928

Citation: Hauch, Carsten: "Robert Fulton: 1-2. - 1928", i Hauch, Carsten: *Robert Fulton: 1-2. - 1928*, udg. af Niels Birger Wamberg , 1926-29, s. 307. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch02val-shoot-idm140500966855728/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Robert Fulton: 1-2. - 1928

NIENDE CAPITEL.

Benjamin West eiede, som bekjendt, en betydelig Malerisamling, hvilken han med stor Bekostning havde erhvervet sig, og der sikkert henhørte til de ypperste, der dengang fandtes i England. Denne Samling aabnede han med Beredvillighed for Enhver, der interesserede sig for Kunsten, og den blev næsten daglig besøgt baade af Indfødte og Fremmede.

Engang, da Fulton var sysselsat med, efter sin Lærers Ønske, at copiere et Billede i denne Samling, traadte Benjamin West ind, ledsaget af flere Fremmede, hvoriblandt Fulton ogsaa til sin store Overraskelse bemærkede Laura Gray.

Efterat de Fremmede havde seet sig noget om og betragtet flere af de bedste Malerier, paa hvilke West henledede deres Opmærksomhed, nærmede de sig ogsaa til det Billede, som Fulton copierede, ved hvilken Leilighed da Laura med stor Forundring gjenkjendte sin fordums Tilbeder.

»Er det muligt,« raabte hun, »at vi skal finde hinden igjen her! De maa vide,« sagde hun til Benjamin West, »at Hr. Robert Fulton og jeg alt vare gamle Bekjendte i Amerika.« — »Derom har han ikke talt et eneste Ord til mig,« sagde West. — »Det er mig overordentlig kjært,« vedblev Laura, »at han endelig har opgivet den mechaniske Videnskab, for at vende tilbage til den skjønneste Kunst, han tidligere syslede med.«

»Han har aldeles ikke opgivet den mechaniske Videnskab,« svarede Benjamin West; »tværtimod, jeg har snarere Frygt for, at Mechanikeren i ham

tilsidst skal slaae Maleren ihjel; imidlertid, det maa nu gaae, som det kan, Jernet drages af Magneten og maa drages deraf, det er en Drift, som vi ikke kan tilintetgjøre.»

»Den Drift, der bragte Dem til at samle disse skjønne Malerier, kan jeg dog langt bedre forstaae,« svarede Laura, »ingen Mechanikus vil kunne levere noget, der interesserer mig halv saameget, som denne Samling.«

»Ak,« sagde Benjamin West, »man samler og samler og bringer Kunstværker under et eneste Tag, og dog, hvo staaer os inde for, at de ikke tilsidst, naar vi ere døde, spredes igjen og adsplettes! Det er rimeligt nok, at Sligt engang vil skee, og dog er det en sørgelig Tanke.«

»De sørgelige Tanker skal man slet ikke tænke paa,« svarede Laura, »man skal jage dem bort jo før jo heller.«

Efter disse Ord gik Selskabet videre og Laura forsvandt i en af de tilstødende Sale. Men Fulton opdagede, da hun saaledes traadte ham imøde i det fulde Dagslys, at hun, uagtet hun sikkert endnu fortjente Navn af skøn, dog havde tabt en Deel, og at der var stor en Forskjel paa hende nu, da han saae hende saaledes, som hun virkelig var, og nogle Aftener tidligere, dengang hun i den skuffende Belysning, liig en overjordisk Fee, traadte frem for den forbausede Mængdes Øine.

»Ak, at selv den høieste jordiske Skjønhed saaledes er viet til Forgængelighed,« sukkede han uvilkaarlig, idet han igjen tog fat paa sit Arbeide.

Noget efter vendte Selskabet atter tilbage. Da traadte Laura anden Gang hen til Fulton. »Ikke

sandt?» sagde hun, »Landsmænd, der mødes i Udlandet, skal betragte hverandre som Brødre? man føler sig endnu nærmere beslegtet med den, man har kjendt i Hjemmet, naar man møder ham i et fremmed Land; er det ikke ogsaa Deres Mening?« — »Jo, ganske vist,« svarede Fulton. — »Nu, hvis det er saa, da maa De vise det ved Deres Gjerninger; jeg er hjemme hver Aften, det skal da være mig kjært at see Dem.« — »Jeg frygter kun, at jeg ikke skal træffe den beilelige Tid,« svarede Fulton, »De synger jo flere Gange om Ugen, hvis jeg ikke tager feil.« — »O, bryd Dem ikke derom! Naar jeg har anstrengt mig stærkt, kan jeg dog ikke strax sove, da trænger jeg allermest til Selskab. Kom De kun! De vil ikke træffe ret Mange hos os. Farvell vi sees snart igjen, tænker jeg.«

Et Par Dage derefter modtog Fulton en lille Seddel, der var skreven med Lauras egen Haand, og hvori hun indbød ham til at besøge hende den samme Dags Aften.

Da Fulton havde læst denne Seddel, stod han i Begyndelsen uvis om, hvad han skulde gjøre; thi Advokat Gray havde just ikke ført sig saaledes op imod ham, at han følte nogen stor Drift til at besøge hans Huus. Imidlertid vilde han dog nødigt støde Laura og møde hendes Venlighed med Kulde; han besluttede da tilsidst, at han, til Trods for sin Modvillie mod Advokaten, vilde modtage hendes Indbydelse.

Advokat Gray havde leiet Værelser i den vestlige Ende af Byen med Udsigt til en af de store firkantede Pladser, der føre Navn af *squares*, og hvorpaa der sædvanlig findes et indhegnet Sted.

bevokset med Træer, og dækket med den friskeste Grønsvær. Da Fulton kom, blev han viist op i første Etage. Her blev han ført ind i en prægtig Sal, hvori der stode flere Marmorstatuer, og hvori fandtes Vægspeile, som kastede Lysenes Glans tilbage fra forskjellige Sider.

I denne Sal traf han Laura, der sad i en Sopha, omgivet af et lille Herreselskab. Hun modtog ham med stor Venlighed. »De seer, jeg har indrettet mig ganske som i Philadelphia,« sagde hun, »om Aftenen modtager jeg Ingen uden mine nærmeste Venner, for enhver Anden er jeg ude.«

»De seer maaskee efter Advokaten,« sagde hun kort efter, da Fulton kastede sine Blik rundt i Salen, »han er ikke hjemme, han har været i et stort Middagsselskab; i slige Selskaber kommer jeg sjælden, thi Lægen har forbuden mig det. Maaskee vender han snart tilbage, det vil da være ham en Fornøielse at see Dem.«

Der var flere Musikkyndige tilstede, en af disse satte sig efter Lauras Opfordring til Klaveret og spillede. Da man anmodede hende selv om at synge, bad hun om, at man vilde have hende undskyldt. »Jeg ønsker helst at være fri, naar jeg kan,« sagde hun, »jeg anseer det som en Lykke, naar der kommer en Aften som denne, hvori jeg ikke behøver at synge.« — »Synger De da ikke gjerne?« spurgte Fulton. — »Jeg vil heller være fri,« svarede hun, »jeg elsker ikke Sangen saa høit mere, som før.« — »Naar De ikke elsker Sangen, hvorledes gaaer det da til, at De synger saa deiligt?« spurgte en af de Tilstedeværende. — »Nu, naar jeg skal synge, saa synger jeg saa godt jeg kan,« svarede Laura, »og

jeg øver mig i de bestemte Timer, fordi det engang skal saa være.»

Kort efter, da de Andres Opmærksomhed ganske var henvendt paa Musiken, gav hun Fulton et Vink, at han skulde tage Plads ved hendes Side. Hun begyndte derefter at tale med ham om hans egen Stilling og om hans Fremtid.

»Benjamin West har været hos mig,« sagde hun, »han har vist mig flere af Deres Tegninger. De har sikkert store Talenter, Fulton, og det maaskee i flere Retninger; og dog frygter jeg for, at mindre betydelige Mennesker tidt ville trænge Dem tilbage. Jeg vilde ønske, de forstod at drage større Fordeel af Deres Talenter, og at De havde noget af det — af den Gave — den *savoir faire*, om De saa vil kalde det, som Andre maaskee have for meget af.»

»Jeg forstaaer Dem ikke ret!« svarede Fulton.

»Veed De, hvorfor et underordnet Talent ofte naaer en saa stor Berømmelse,« vedblev hun med en noget sagtere Stemme, »hvorfor det saa tidt bliver rost og omtalt, medens det virkelige Genie maa staae tilbage? See blot bag Coulisserne, saa vil De faae meget at vide, den, der ikke har gjort dette, han vil aldrig, selv med det største Talent, stige saa høit, som den, der forstaaer denne Kunst.»

»Det er, ligesom jeg hørte en Anden tale igjennem Deres Mund,« udbrød Fulton.

»Ak, det er blot den Erfaring, som Verden giver,« svarede Laura, »jeg tilstaaer rigtignok, at den slet stemmer med de Drømme, man helst drømmer, før man har lært den at kjende.»

»Troer De ikke,« udbrød Fulton, ligesom tvungen

af Noget, der var stærkere end hans Besindighed, »at der gives Troldmænd, der kunne neddrage selv høiere og ædlere Aander i en lavere Kreds og gjøre dem til Organer for deres Tanker og for deres uædlere Villie?«

»Det forstaaer jeg ikke, Fulton, og vil ikke forstaae det; lad os hellere tale om andre Ting.«

Noget efter sagde Fulton: »Jeg har hørt Dem synge med stor Kunstfærdighed, Laura; men jeg hørte dengang ikke en eneste af de Sange paa Deres Læber, der gjorde et saa forunderligt Indtryk paa mig, da De sang dem i vort fælles Hjem.«

»De mener de smaa Folkesange,« svarede Laura, »som jeg sang for Dem i Philadelphia; dem tør jeg neppe synge meer; i Folkesangene er der ingen virkelig Musik, siger Advokaten, der er ikke nogen Kunst i dem, og deri har han vist ogsaa Ret.«

»Og dog synes mig,« vedblev Fulton, »at jeg intet har hørt fra Deres Læber, der dybere har bevæget min Sjæl.«

»Men netop de Sange, som De elskede høiest, dem hader han, jeg vover aldrig at synge dem, naar han er tilstede; det er ogsaa længe siden jeg sang dem, selv naar jeg var alene, de fleste af dem har jeg derfor glemt; ja, jeg troer ogsaa, at jeg har glemt den Maade, hvorpaa de skal synges.«

»O, forsøg det dog engang!« bad Fulton.

»Nu, for at De ikke skal sige, jeg er egensindig,« svarede hun, derefter reiste hun sig og gik hen til Klaveret, hvor man strax gjorde Plads for hende.

Hun satte sig da ned og spillede et lille Forspil, hvorpaa hun sang en Sang, som Fulton vel erindrede at have hørt i Amerika. Siden sang hun

endnu et Par andre Smaasange, og det syntes virkelig, som om de gamle Erindringer vakte Noget i hendes Sjæl, der mindede om forsvundne Tider, og som der kom Noget frem hos hende, der ikke mærkedes, naar hun foredrog sine Bravourarier. Alle Tilhørere følte sig derfor grebne af disse Melodier, og da hun reiste sig fra Klaveret, mærkede hun vel, at hun havde frembragt et stærkt Indtryk paa dem. Derfor sagde hun ogsaa kort efter til Fulton: »Jeg takker Dem, der er dog virkelig Noget i disse Sange, der er ret artig; jeg skal være mere opmærksom paa dem i Fremtiden og gjøre et lille Udvalg deraf, og hvis jeg blot kan faae Lov til at synge dem offentlig, saa troer jeg nok, de skal gjøre Virkning.«

Lidt efter kom James Gray hjem, han syntes da meget vel tilmode, og det kan vel være, at de selskabelige Nydelser ikke havde formindsket hans Tunges Dristighed, dog havde de ingenlunde berøvet ham hans fulde Besindighed. »Velkommen!« raabte han, da han saae Fulton, »jeg vidste nok, at De nu opholder Dem i London; det er mig kjært, at vi skal træffes her.«

Derefter greb han et Par Aviser, som en Tjener bragte, og bladede deri. »Der ere igjen store Lovtaler i Bladene,« sagde han til Laura, »see her! — Her er De ellers komne i et underligt Selskab.« Derefter læste han:

»Templebarstrand Nr. 11 i Stuen til Gaarden forrevises en stor Fisk af en eiendommelig Art, der aldrig før har været seet i London; den er fangen i Nilfloden, den er kuglerund og fuld af Pigger.

Denne høist mærkelige Skabning vækker endnu bestandig stor Forbauselse hos alle dem, der see den. Den er et af disse Vidundere, som Skaberen synes at have frembragt for at overraske Verden og forvirre vore Systemer, og som ikke blot de Naturkyndige, men Enhver, ja selv det mindste Barn, med Interesse vil betragte. — Den vil endnu kun være at see i otte Dage.»

»I Gaar Aftes,« saaledes vedblev Advokaten at læse, »gav den verdensberømte Laura Gray, det eneste Exemplar i sit Slags, som Amerika har at fremvise, igjen en Concert, hvori hun aldeles fortryllede det kunstelskende Publikum. Efter alle Kyndigos eenstemmige Dom er der i dette Øieblik ingen Sangerinde i hele Europa, der kan sammenlignes med hende, men hvad der endnu forhøier Nydelsen, er, at hun, idet hun henriver os med sin Sang, tillige fortryller os med en Skjønhed, som neppe nogensinde før har været forenet med et saa stort Talent. Vi raade enhver Kunstelsker til at gribe Leiligheden og høre hende jo før jo hellere; thi man taler om et Engagement paa Fastlandet, der maaskee kan føre hende bort fra os hurtigere, end det fra først af var bestemt, og i alle Tilfælde langt hurtigere, end vi kunne ønske.«

»Ja, ja,« føiede Advokaten til, idet han lagde Avisen hen, »det er meget forskjellige Berømtheder, der saaledes venskabelig mødes i de offentlige Blade.«

Disse Ord udtalte han i en saa spottende Tone, at de bevirkede en forlegen Taushed i Selskabet, paa samme Tid gik der en mørk Sky over Lauras Aasyn, og der kom tillige et Udtryk i hendes Blik,

der vidnede om, at den Lidenskabelighed, der var nedarvet i hendes Blod, om den ogsaa var noget tilbagetrængt, dog paa ingen Maade var udslukt.

»Ja,« vedblev Advokaten, uden at lade sig synderlig anfegte af de Øvriges Taushed, »De har nu naaet, hvad De stræbte efter; men dog maa vi dele Berømtheden med mange Slags Skabninger, som De seer, Laurbærtræets Frugt har desuden en bitter Eftersmag, og den giver heller ingen Næring; det gjelder da om at omsætte hiin Berømthed i virkelige og reelle Goder, det er det Eneste, der bliver tilbage, naar alle vore Sværmerier ere bortdunsted, og naar vore Talenter tilsidst ikke længere ville staae os bi.«

Ved Advokatens Indtrædelse var der aabenbar kommen en anden Aand ind i Selskabet. Om Musik og Sang var der nu ikke længere Spørgsmaal, derimod fortaltes der mange Rygter om forskjellige meer eller mindre bekjendte Personer; og her gav Advokaten mange Anekdoter til Priis, der uagtet de ikke gjorde Vedkommende synderlig Ære, og uagtet de vel heller ikke vare saa ganske paalidelige, dog syntes at fremkalde en munter Stemning hos Selskabet.

Da Talen ogsaa tilsidst faldt paa Fultons Ven Joel Barlow, og da Advokaten ligefrem paastod, at Barlows Reise til Afrika ikke var Andet end en kløgtig Speculation, og at han, under Paaskud af at befrie de christne Slaver, lod sig udbetale betydelige Summer af den amerikanske Congres, for hvilke han intet Regnskab aflagde: saa kunde Fulton ikke længere tie dertil, men erklærede i temmelig skarpe Udtryk, at han vel ikke vidste synderlig Besked om

de omtalte Underhandlinger i Afrika; men dog kjendte han Barlow nøie nok til at vide, at ethvert Rygte, der tillagde ham egennyttige Bevæggrunde, var en ligefrem Opdigtelse, eller, for at nævne Tingen med sit rette Navn, en hæsli~~g~~ Bagtalelse.

Advokaten hørte med stor Rolighed herpaa, og syntes aldeles ikke at vredes over Fultons Iver. »Det er gjerne muligt,« sagde han tilsidst, »at der stikker nogen Bagtalelse deri; Bagtalelsen har imidlertid kun sjelden ganske Uret; den beroer som oftest paa en noget eensidig Betragtning af den Skyggeside, der upaatvivlelig i alle menneskelige Forhold er tilstede, Bagtalelsen er ogsaa Noget, der tidt paa en ubillig Maade bliver bagtalt. Tænk Dem engang hvor tomme vore Selskaber vilde blive, dersom de ikke bleve krydrede ved en lille Tilsætning af Bagtalelse. Eller, hvis De vil have et anskueligt og slaaende Argument for min Paastand, saa besøg blot af og til de saakaldte Frommes Forsamlinger, hvor der ikke siges et ondt Ord om Nogen, og see, hvilken Kjedsomhed der hersker der. Uden Bagtalelse vilde Samlivet tabe Alt, hvad der gjør det piquant; Bagtalelse er egentlig det sympathetiske Pulsslag, gennem hvilket Hjertet i det selskabelige Liv giver sig tilkjende og gjør sig gjeldende i alle de øvrige Organer; det er ved Hjælp af den, at de næres og trives og paa en harmonisk Maade forønes til en Helehed; uden Bagtalelse vilde der indtræde en fuldkommen Stagnation i det selskabelige Liv.«

»Og dette er vistnok det Allerbittreste, der kan siges om vore Selskaber,« sagde Fulton.

»Tro ikke det!« svarede Advokaten, »der kunde vel endnu siges langt værre Ting derom; iøvrigt

fortænkter jeg aldeles ikke Deres Ven, Hr. Barlow i, at han har vidst at drage den størst mulige Fordeel ud af sin Situation.«

Da Fulton just ikke følte sig synderlig opbygget ved Advokatens Anekdoter og verdenskløge Betragtninger, saa greb han den første den bedste Leilighed til at forføie sig bort. Ved Afskeden rakte Laura ham sin Haand og bad ham om snart at vende tilbage, og selv Advokaten sagde ham et Par høflige Ord, hvoraf Meningen var, at det vilde være ham kjært, hvis han snart saae ham igjen.

TIENDE CAPITEL.

Nogle Dage sildigere havde Fulton igjen taget Billet til en Concert, Laura gav. Denne Gang var Jubelen endnu stærkere end forrige Aften; ja til sidst, da Fulton gik ud, efterat Concerten var forbi, mødte han en ung Mand blandt sine Bekjendte, der betroede ham, at han selv tilligemed mangfoldige Andre havde besluttet, naar Laura var kommen hjem, at møde med Fakler paa den store Plads udenfor hendes Bolig og der at afsyngte en Sang til hendes Ære. Dette kunde let skee, sagde han, da Beslutningen alt var tagen før Concertens Begyndelse, Faklerne vare paa rede Haand, og der var sørget for, at ingen Indsigelse kunde ventes fra Politiets Side.

Fulton, der var nysgjerrig efter at see dette Optog, besluttede da at følge med Fakkeltænderne; denne Belutning udførte han ogsaa, dog bar han selv ingen Fakkeltænder.

Advokat Gray havde vel været tilstede ved Lau-